

nébih

termőföldtől
az asztalig

**Mezőgazdasági Szövetkezők és
Termelők**

**Országos Szövetsége
Budapest, 2018. május 15.**

Sertéstagozati rendezvény PRRS, afrikai sertéspestis aktualitások

Dr. Nemes Imre elnökhelyettes,
Országos Járványvédelmi Központ vezetője
NÉBIH

PRRS

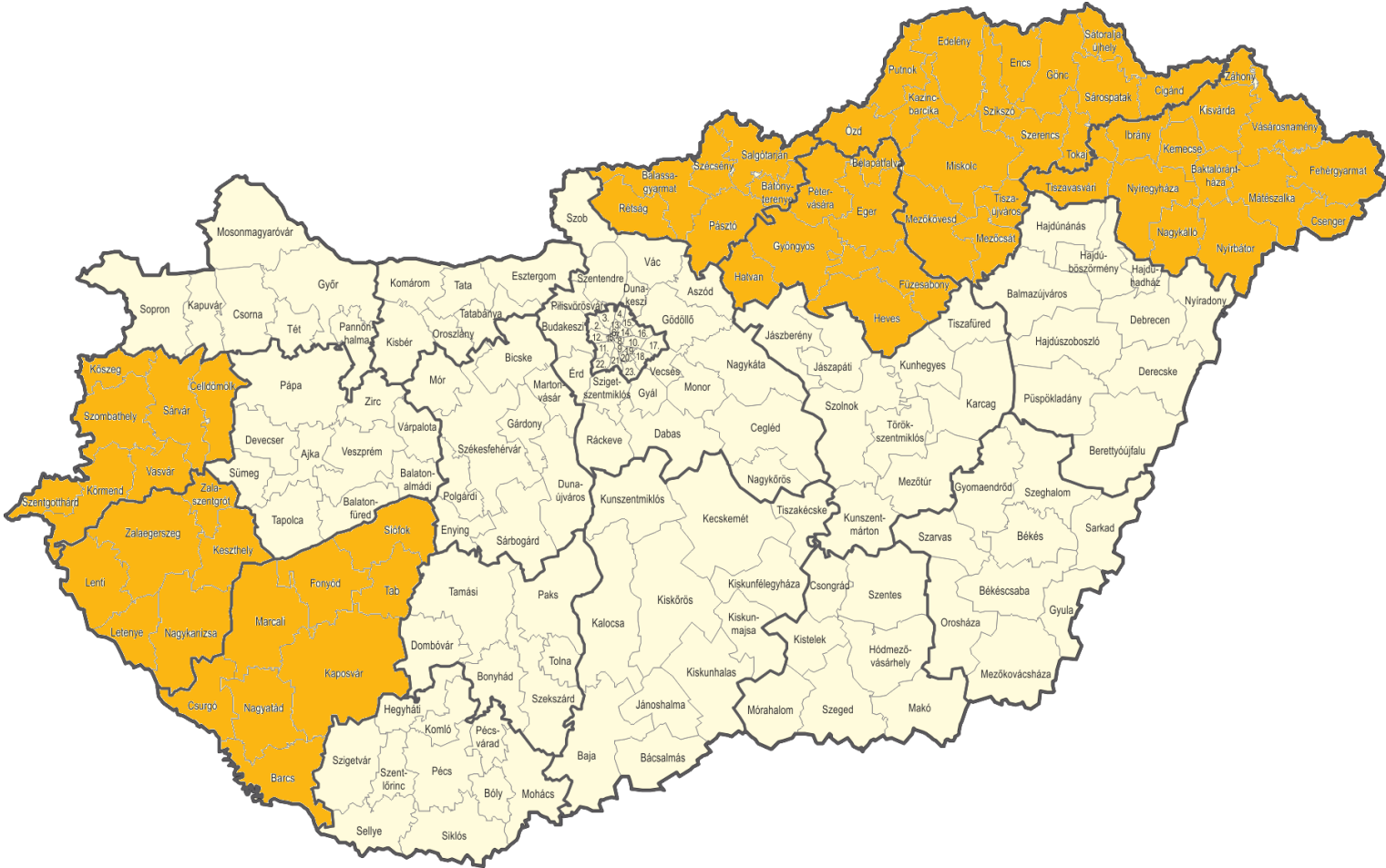
- A sertéstartásban jelenleg a legnagyobb gazdasági kárt okozó fertőző betegség,
- Megjelenése az állományban a kitörést követő 18 héten belül kocánként átlagosan 126 Euró, míg a járványkezelési technikáktól függően az ezt követő időszakban egy kocára vetítve 3 és 160 Euró között változó mértékű veszteséggel jár.
- A PRRS becsült kártétele évente a világon meghaladja a 2 milliárd \$-t.
- A befertőződést megelőző legfontosabb tényezők:
 - a sertéstelepek belső és külső járványvédelmi szabályainak betartása,
 - a megfelelően ellenőrzött állatszállítás,
 - fertőzötten importált állatok számának csökkentése.

2017. óta dedikáltan (fejezeti kezelésű előirányzata) évi 875 mHUF áll rendelkezésre.

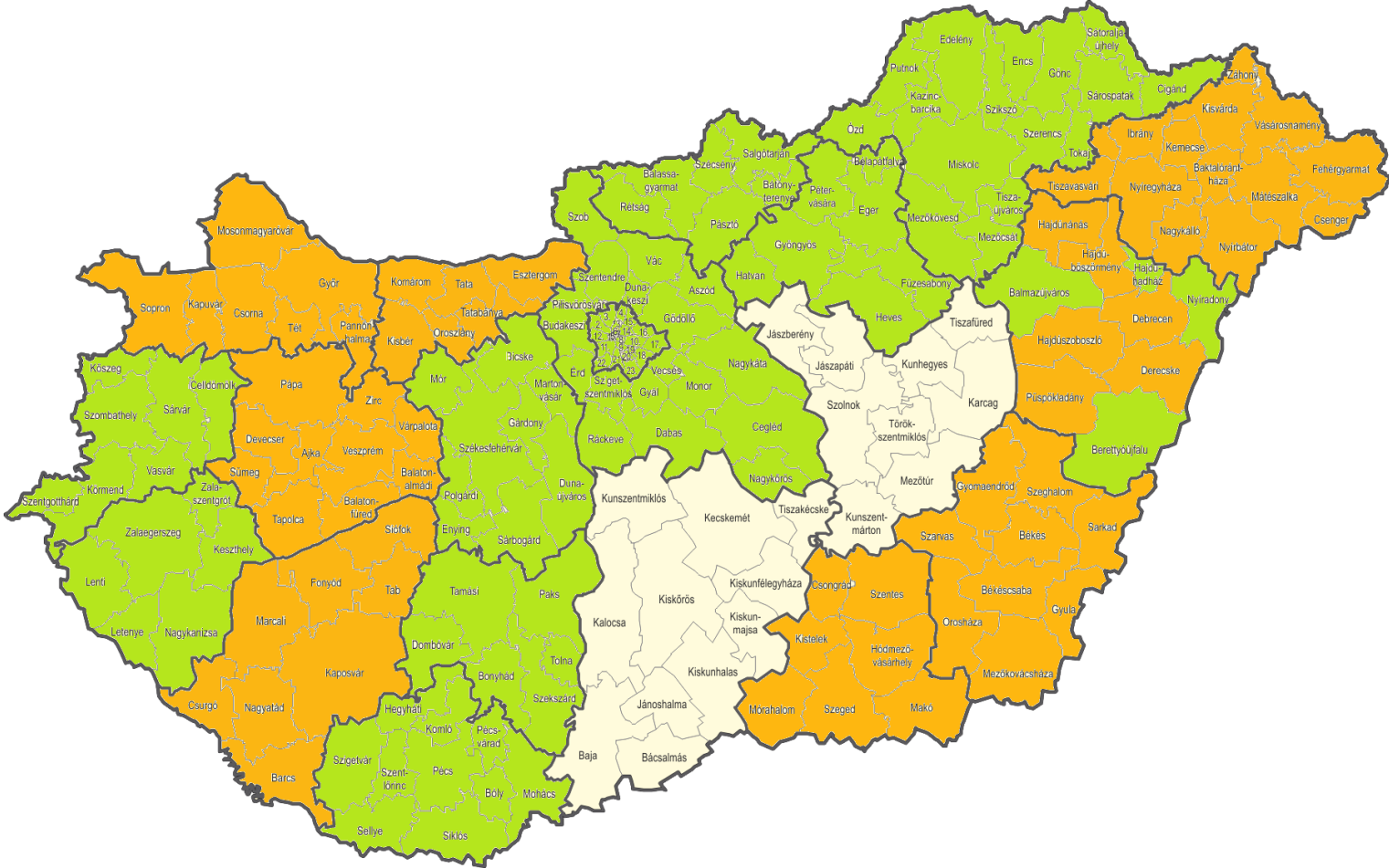
A területileg ütemezett mentesítés teszi lehetővé, hogy ez az összeg elegendő a mentesítés befejezéséhez.

2017. előtt más forrásokból – a kártalanítási alapból – megvalósított állami kártalanítás mellett történő állománycserékkel együttesen az állam 2014-2020 között közel **5,2 milliárd** forinttal támogatja a PRRS mentesítésen keresztül a sertéságazat fajta és technológia váltásának folyamatát.

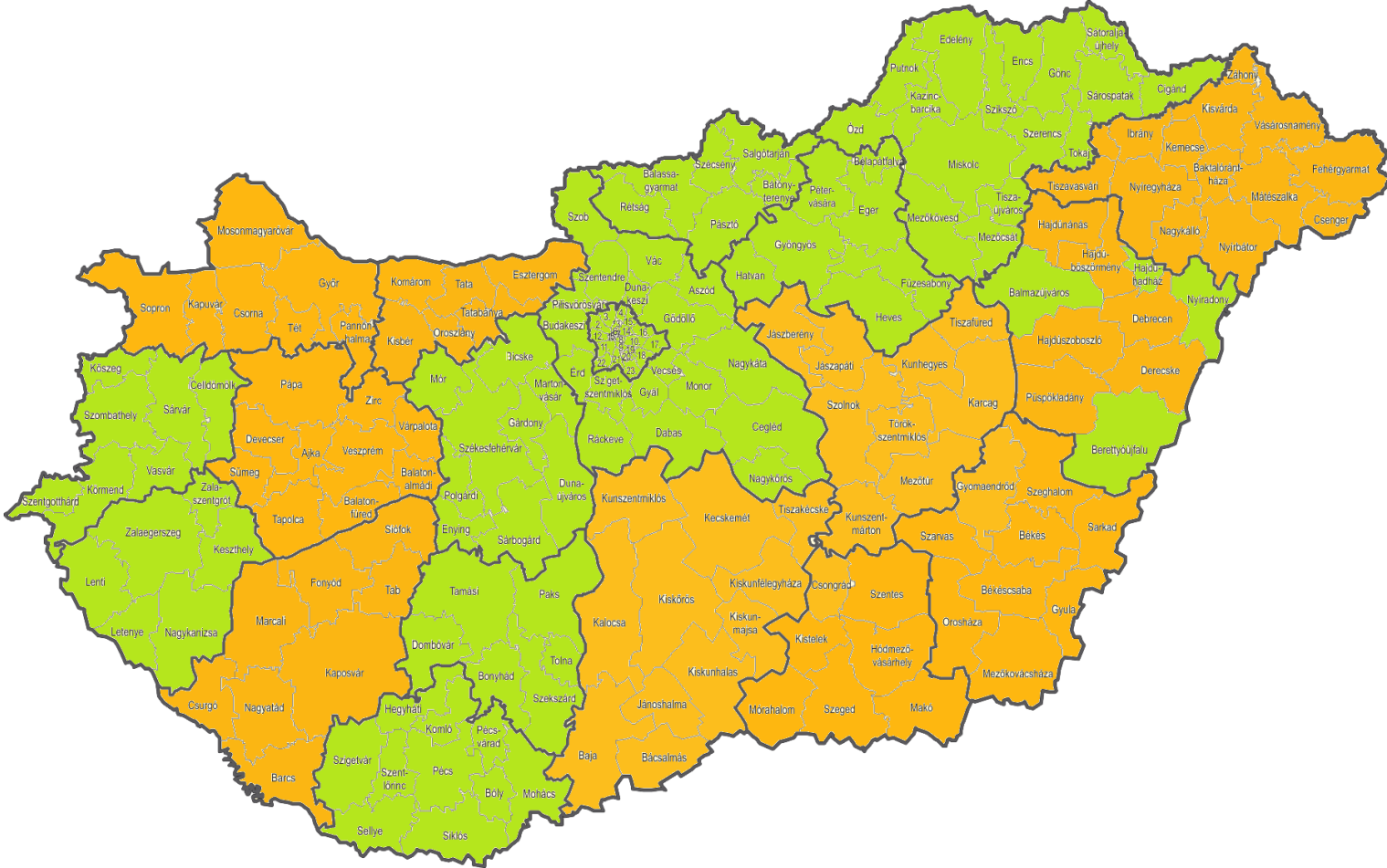
2014. március 24.

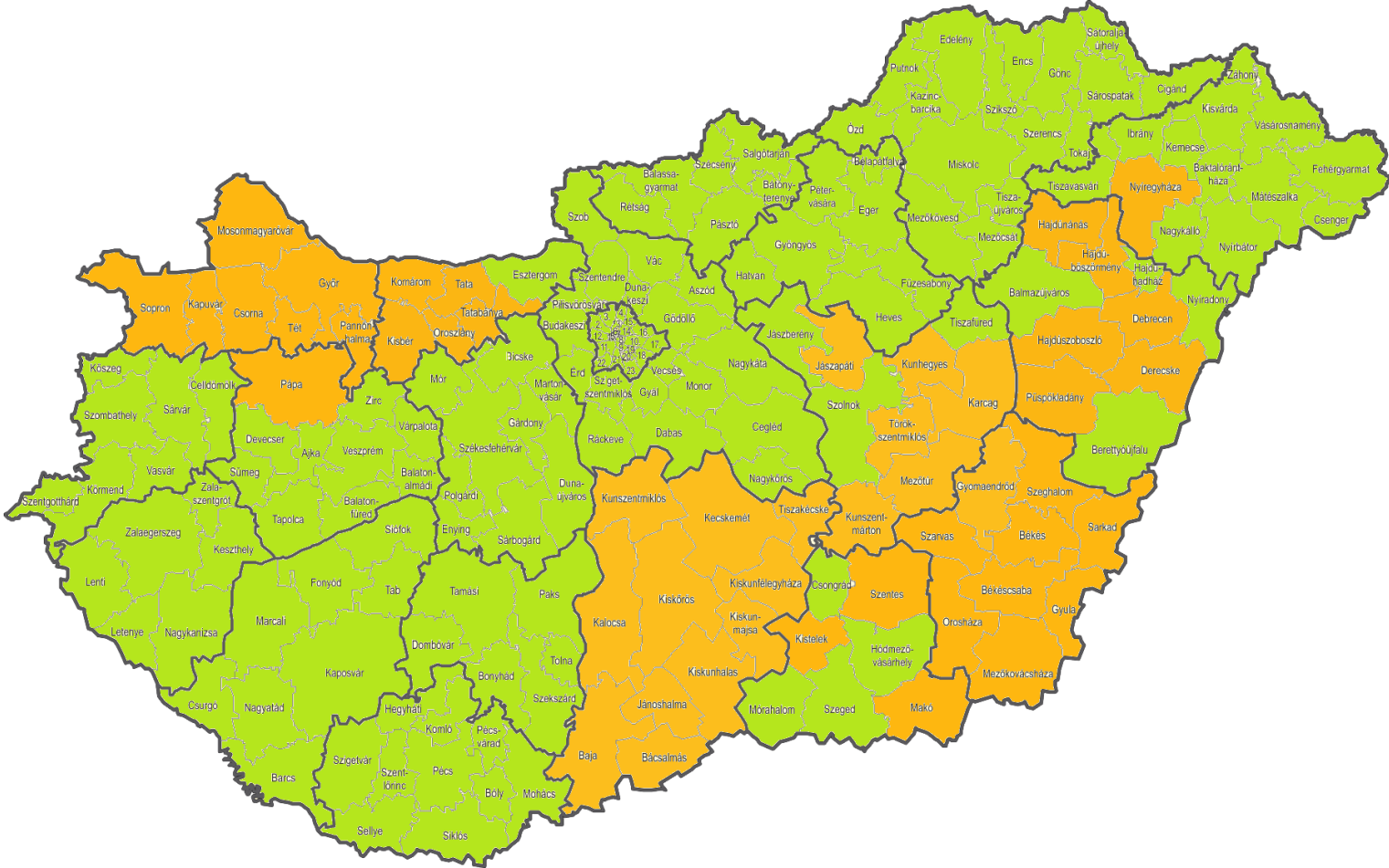
2016. december 15.

2017. november 17.

2018. május 15.

Nemzeti PRRS Mentelési Terv (NMT 3.0) kiadása

2017. november 24. napjától:

- a) Tenyésztési vagy továbbtartási célból sertést Magyarország teljes területére beszállítani csak PRRS vírusával nem fertőzött állományból szabad.
- b) PRRS-sel fertőzött állományból sertés Magyarország teljes területére csak azonnali vágásra céljából szállítható.
- c) Tenyészsertés kizárólag tizennégy napnál nem régebbi, egyedi, menteséget alátámasztó eredmény birtokában szállítható be Magyarországra.
- d) Valamennyi, Magyarország területére beszállított sertést hatvan napig karanténozni szükséges

PRRS NMT 3.0

„A” minősítés bevezetése

- „A” minősítésű állományból hízóalapanyag PRRS mentes és mentesítés alá vont területen lévő önálló árutermelő hízóállományba **továbbtartási** céllal kiszállítható. Azonban csak nem vakcinázott hízóalapanyag szállítható ki.
- „A” minősítésű telepről sertést **tenyésztési célra** kiszállítani kizárólag a telep tulajdonosa saját, vagy vele szerződésben álló partner telepére, a PRRS Nemzeti Mentelési Bizottság szakvéleménye alapján az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi hatáskörében eljáró megyei kormányhivatal által kiadott engedély birtokában lehetséges. **Ezen tenyészállatok kizárólag az „A” minősítésű származási állomány tenyészutánpótlására használhatóak fel.**

Nagylétszámú önálló árutermelő hízóállomány karanténozásának országosan egységes szabályozása.

- Ha egyidőben telepítik és egyszerre kiürítik (**all in – all out**) telepek esetében egyszerűsített karanténozási szabályok.
- Ha **nem all in – all out módszerrel** történik az „állománycsere”, szigorúbb, több vizsgálat szükséges.

PRRS
kontra
hízóbeszállítás

- Több érdekvédő szervezet kérte, követelte a hízóalapanyag importjának korlátozását.
- A szabad kereskedelmet csak állategészségügyi, járványügyi szempontok miatt lehet korlátozni (pl. PRRS mentesítés!).
- Az OFÁ határozat egyértelműen megnehezítette a sertésbeszállítást EU-ból Magyarországra.
- Elsődleges cél a PRRS mentesítés, de másodlagos cél is volt.

- A hazai nagylétszámú tenyésztelepeken az elmúlt század 60-as éveinek végén kialakult termelési szerkezet, az u.n. fialástól a vágásig (minden korcsoportot együtt tartó termelés) típusú telepek voltak jellemzők a közelmúltig.
- A modern sertéstartás
 - a több helyen történő (multi-site) hízalás (előnevelt malac előállítás és más telepen történő hízalás, vagy választott malacok külön telepen történő előhízalása és ismételten külön telepen történő hízalása), mely megfelelő módszer a fertőzési láncok megszakítására.
 - a 2-3-4 hetes batch management bevezetése,
 - dajkásítás újszerű gyakorlata.
- A PRRS mentesítéshez kapcsolódóan – a mentesítés egyik legbiztosabb módszereként alkalmazott állománycsere – módot nyújt arra, hogy a tulajdonosok áttekintsék a lehető legjobb, a hosszútávon legalkalmasabb technológiai megoldások megvalósíthatóságát.

A PRRS mentesítéshez kapcsolódóan folyamatosan nő a sertéstelepek járványvédelme.

Ez a jelenlegi ASP-s járványhelyzetben elengedhetetlen, hogy sertéságazat a legkisebb veszteséggel tudja átvészelni az ASP gazdasági következményeit.

A járványvédelem nem a telep kapujában kezdődik! (külső-belső járványvédelem)

Az Európai Gyógyszer Ügynökség (EMA) minden évben megjelenteti az Állatgyógyászati Antimikrobiális Fogyasztás Európai Felügyelete (**ESVAC**) jelentését. 30 ország összehasonlításában a haszonállatok (sertés, baromfi, szarvasmarha) antibiotikum felhasználása tekintetében **Magyarország a 27.** helyet foglalja el. (A hazai antibiotikum fogyasztás a haszonállatok tekintetében pl. 5-szörösen haladja meg a dán értéket.)

A PRRS (klinikai tünetei a kocák reprodukciós teljesítménye csökkenés) következményei:

- vetelés, koraellés, életképtelen malacok világra jövedele,
- az utódállomány légzőszervi megbetegedése,
- immunszuppresszív hatása

A mentesítésnek kiemelkedő szerepe van a társult betegségek elleni kezelések következtében az egységnyi sertés termeléséhez felhasznált **antibiotikumok mennyiség jelentős csökkentésében**. Áttételesen, a sertéstartásban felhasznált antibiotikum mennyiség jelentős csökkenése, az antibiotikum rezisztencia csökkenése révén kiemelt közegészségügyi jelentőséggel is bír.

A mentesítési folyamat során 2018-ban 3 Hajdú-Bihar megyei, illetve egy Békés megyei nagylétszámú tenyész sertéstelep is befertőződött.

Kérdés lehet, hogy akkor van-e értelme a mentesítési munkának mert úgyis visszafertőződik?

A PRRS mentesítés folyamatában kezdettől a fokozatosság és a területi elv betartása volt a kiemelt feladat. Csak a területi elv betartása, egész járás vagy egész megye sertésállományainak egyszerre, egyidőben történő, átfogó terv alapján megvalósított mentesítése lehet sikeres.

Afrikai sertéspestis

Vírus → házi sertés, **vaddisznó** (ember \emptyset)

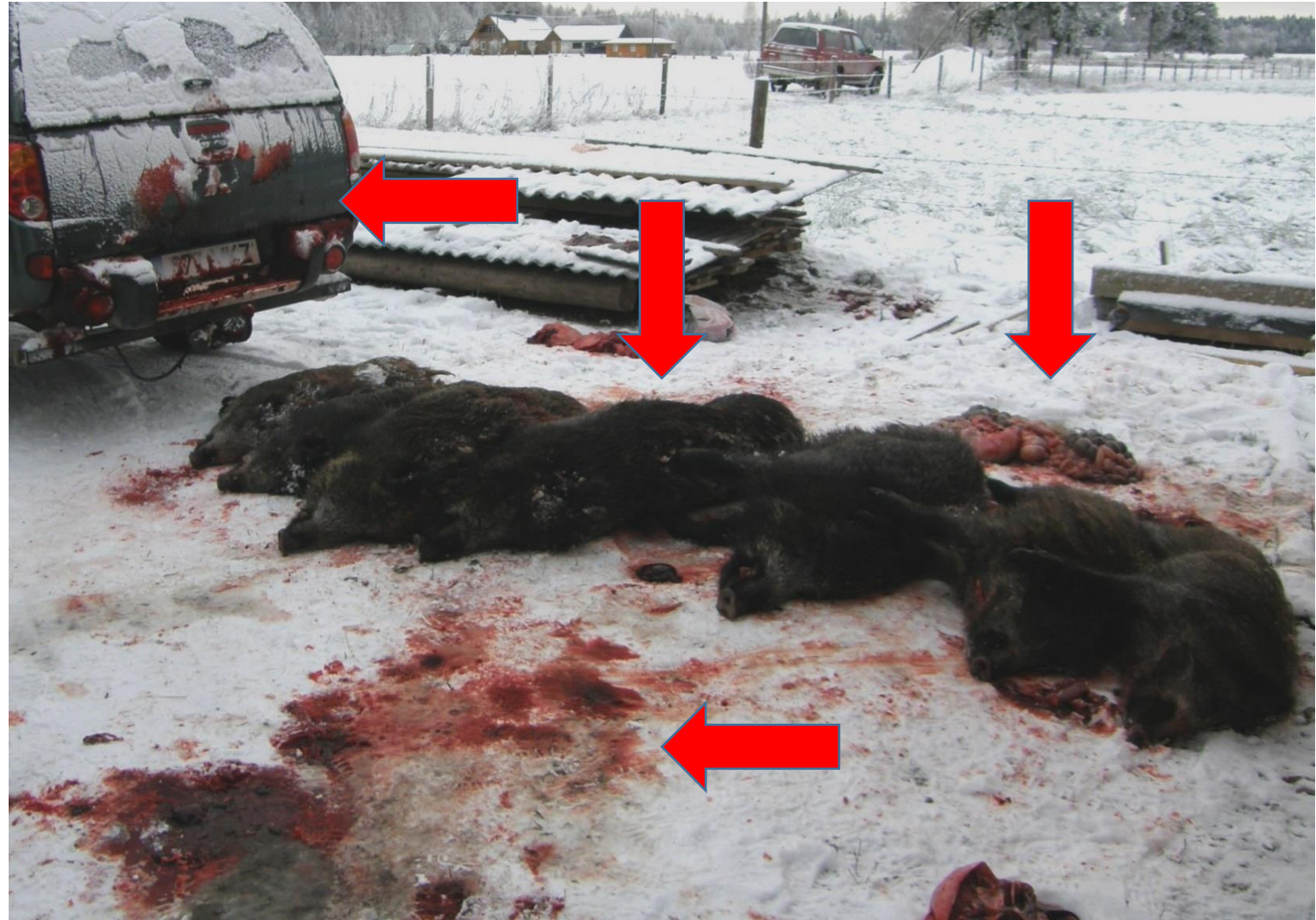
Igen ellenálló vírus (tetemben hetekig, húspan hónapokig fertőzőképes marad).

Terjedés:

- állatról – állatra (bármilyen váladékkal, de vérben nagy mennyiség),
- ragályfogó tárgyakkal (vérrel szennyezett eszközök, szállítójárművek),
- fertőzött állat húsával.

Tünetek: magas láz, **bágyadtság**, hányás, hasmenés, kipirult fülek és lábvégek, vérzések (bőrvérzés, véres hasmenés), vetélés, cyanosis, **inkoordinált mozgás**, **elhullás** (heveny lezajlás - a vérzések kialakulására sokszor nincs is idő)

***Afriai
sertéspestis
(ASP, ASF)***

- Nincs ellene vakcina.
- Igen ellenálló vírus (vaddisznótetem, szalámi).
- Emberi tényező szerepe a terjedésben.
- Korai észlelés nehézsége (a járvány kezdetén csak néhány állat hullik el, a jellegzetes tünetek heveny lefolyás esetén nem alakulnak ki).
- Sertéságazatot és vaddisznó kereskedelmet érintő súlyos következmények.

**Vaddisznók természetes mozgásával
(évi 50-100 km terjedés)**

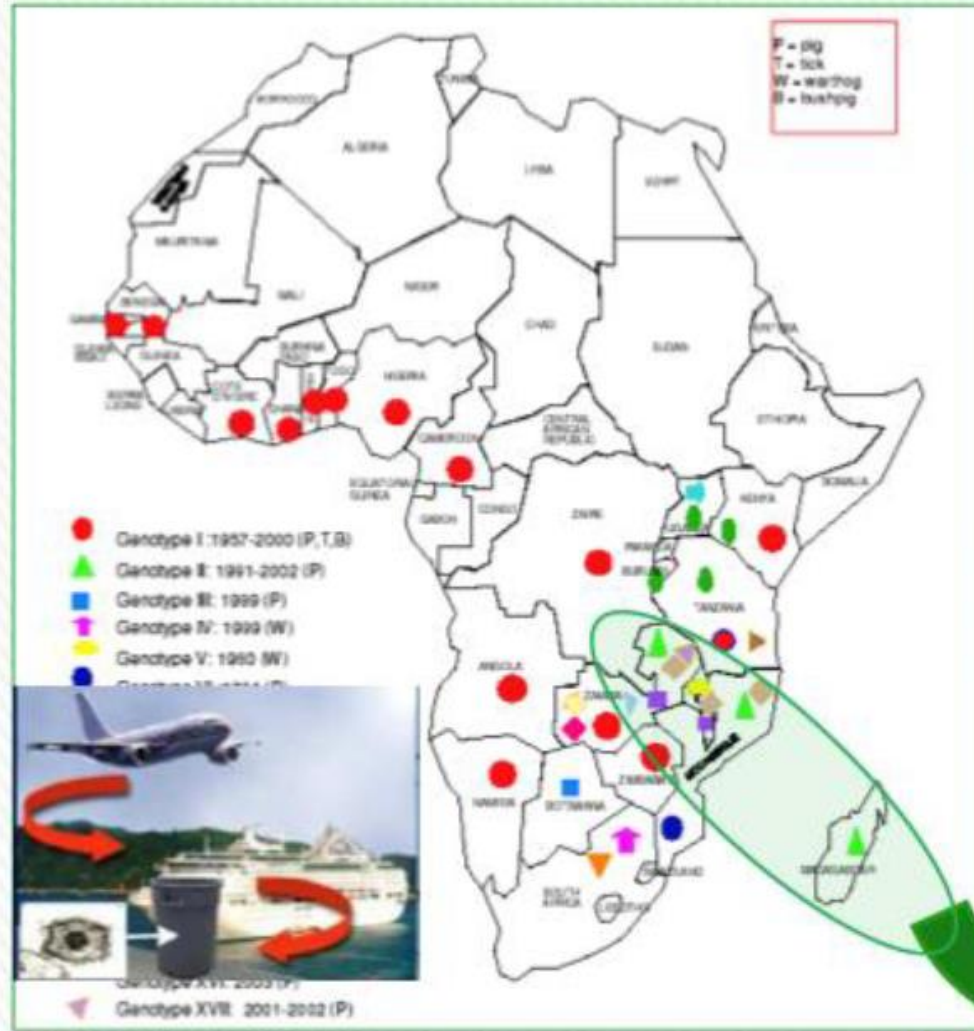
Illegális állatszállítással (nagy távolságra!)

Fertőzött állatok húsból készült élelmiszerrel
(nagy távolságra!)

**Járványügyi
Helyzet
Európában**

- Az ASP Európában először **1957-ben** jelent meg **Portugáliában**, majd **Spanyolországban**, végül több, mint 30 éves küzdelem árán sikerült a betegséget **felszámolni az 1990-es évek közepére**
- A 1960-as évek második felétől kezdve további európai országban is megjelent, köztük **Olaszországban, Franciaországban, Belgiumban és Hollandiában**. Mindenütt **megfékeztek a betegséget, kivéve Szardíniát**, ahol azóta is rendszeresen előfordul (endémiás).
- **2007-ben Grúziában** jelent meg az afrikai sertéspestis vírusa, és innen **Oroszországon** keresztül **Fehéroroszország és Ukrajna** területén is széles körben elterjedt.
- Az **Európai Unió** északkeleti részén **2014-ben** először **Litvániában**, majd **Lengyelországban, Lettországon és Észtországban** is megjelent az ASP.
- 2016-ban **Ukrajna kárpátaljai területén, Moldovában** is megállapították a betegséget.
- 2017-ben **Csehország, Romániában** is megállapításra került.

ASP
megjelenése
Európában

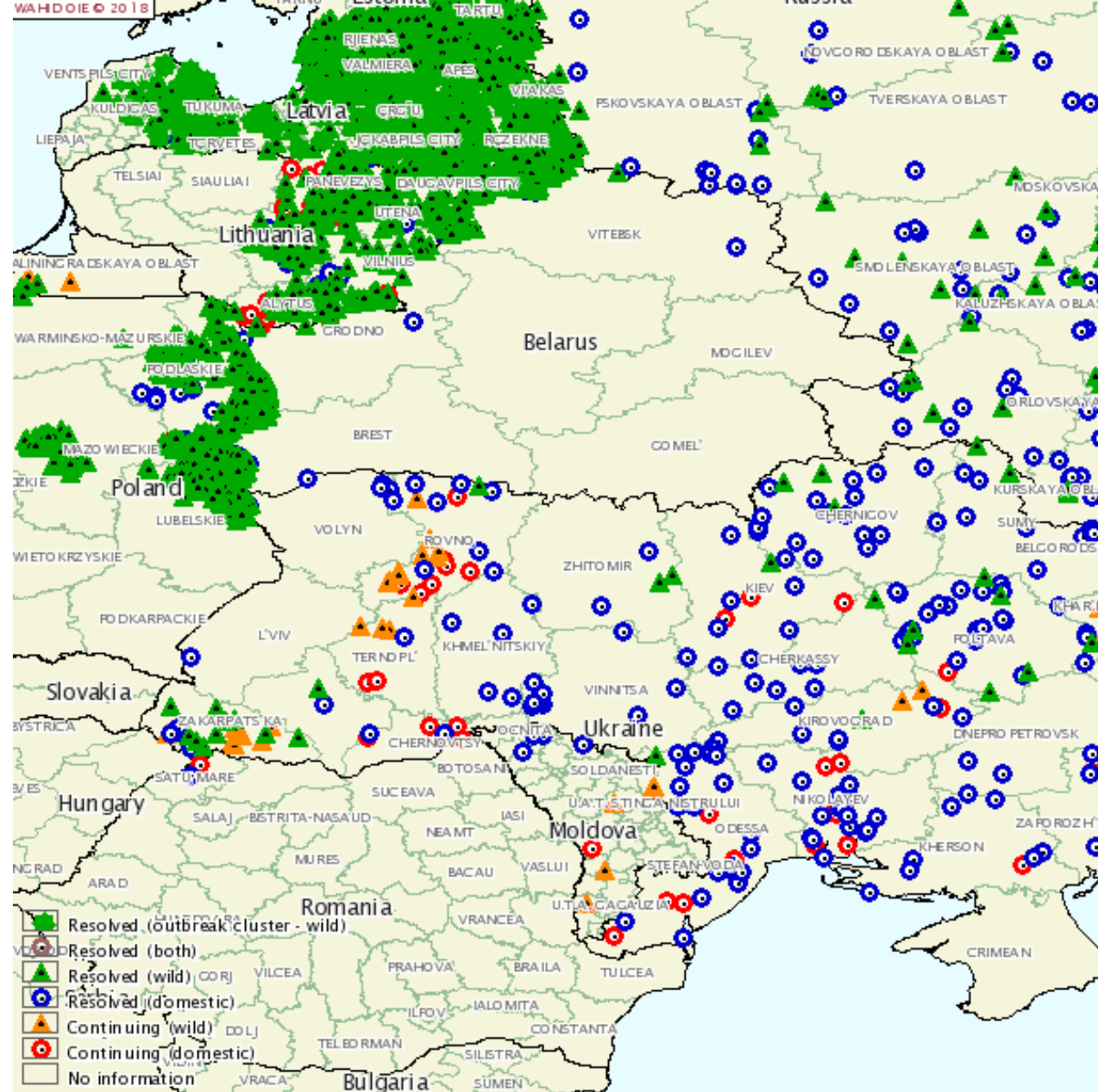

Grúzia 2007

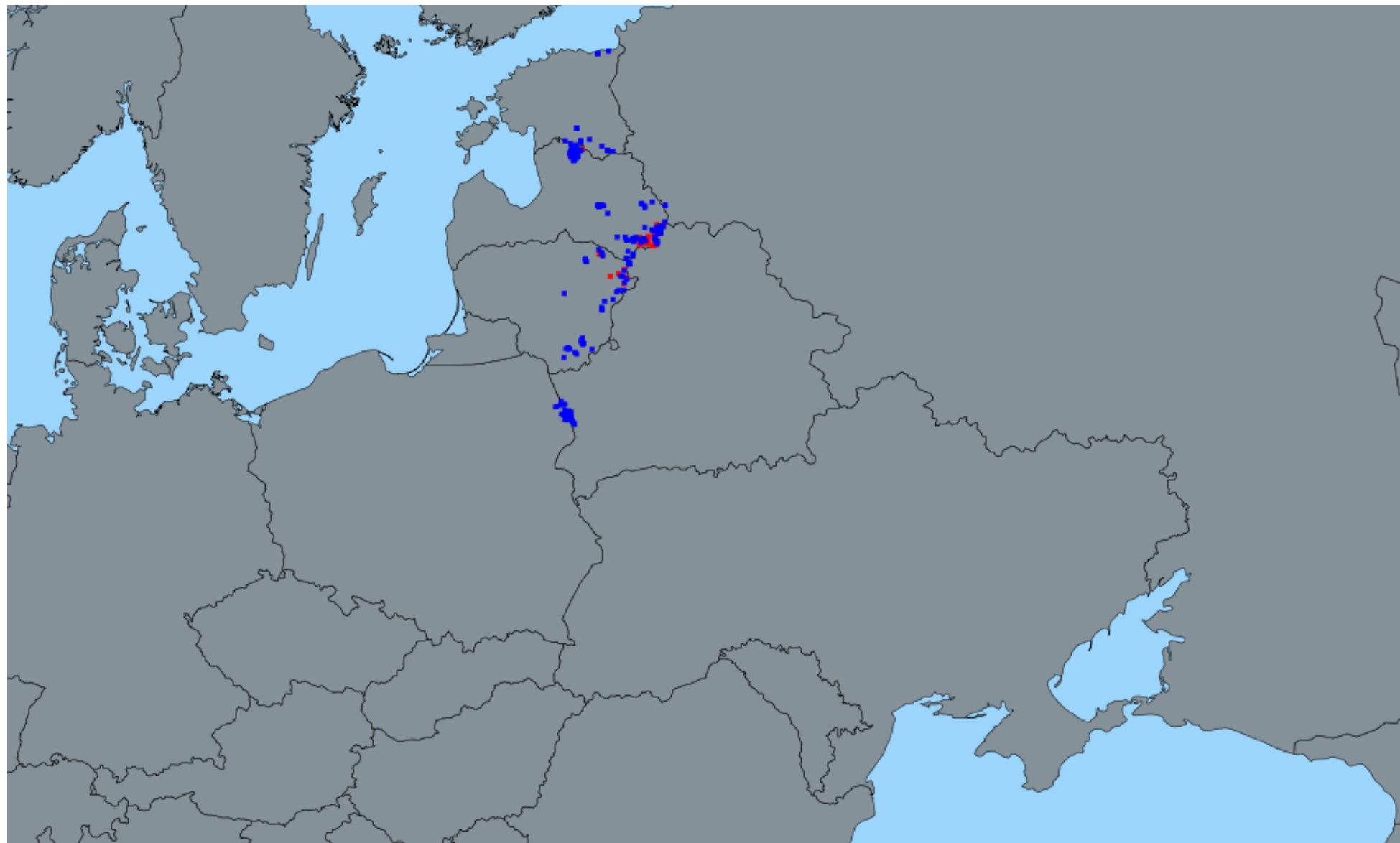

Food safety

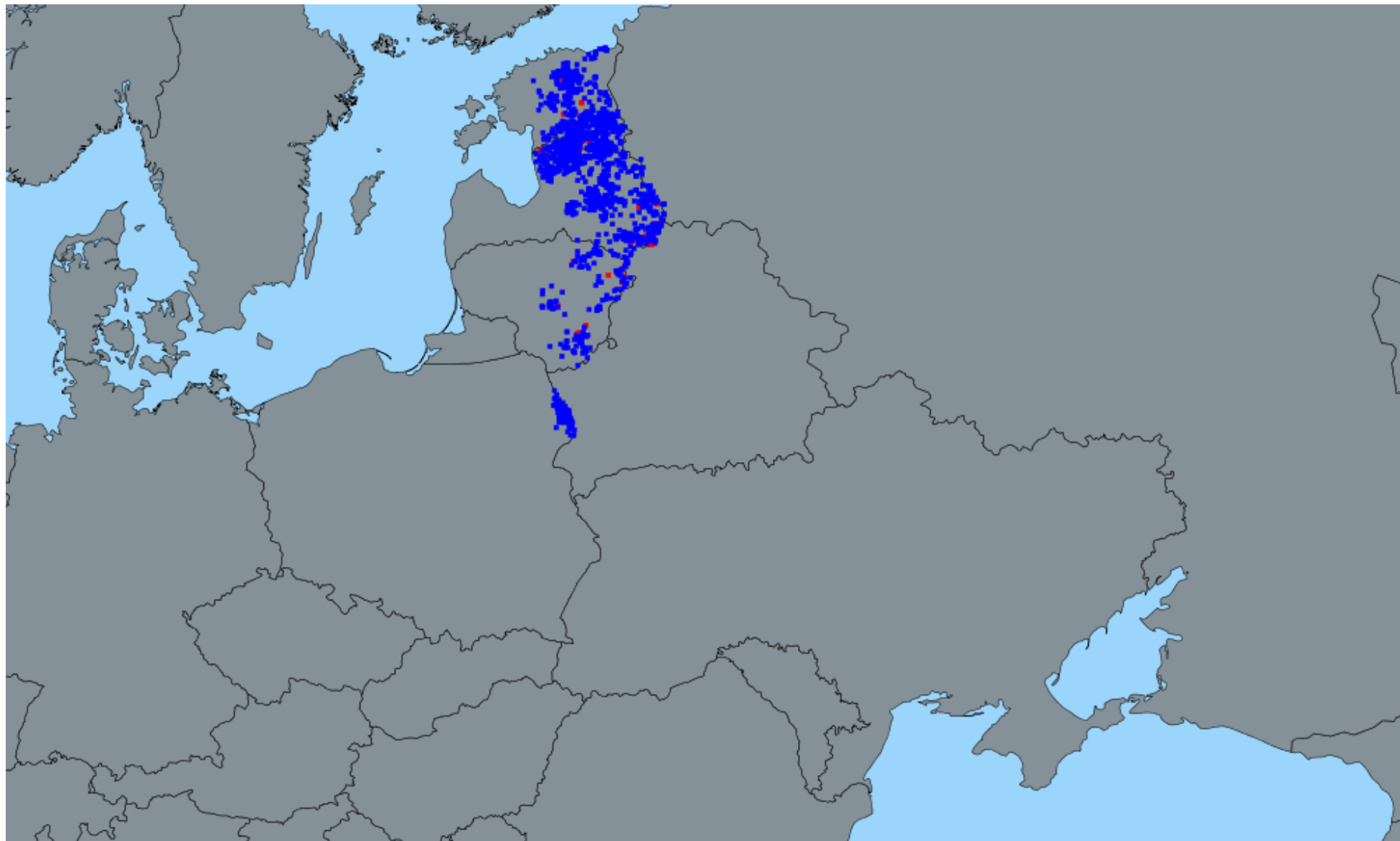
Járványügyi Helyzet Európában

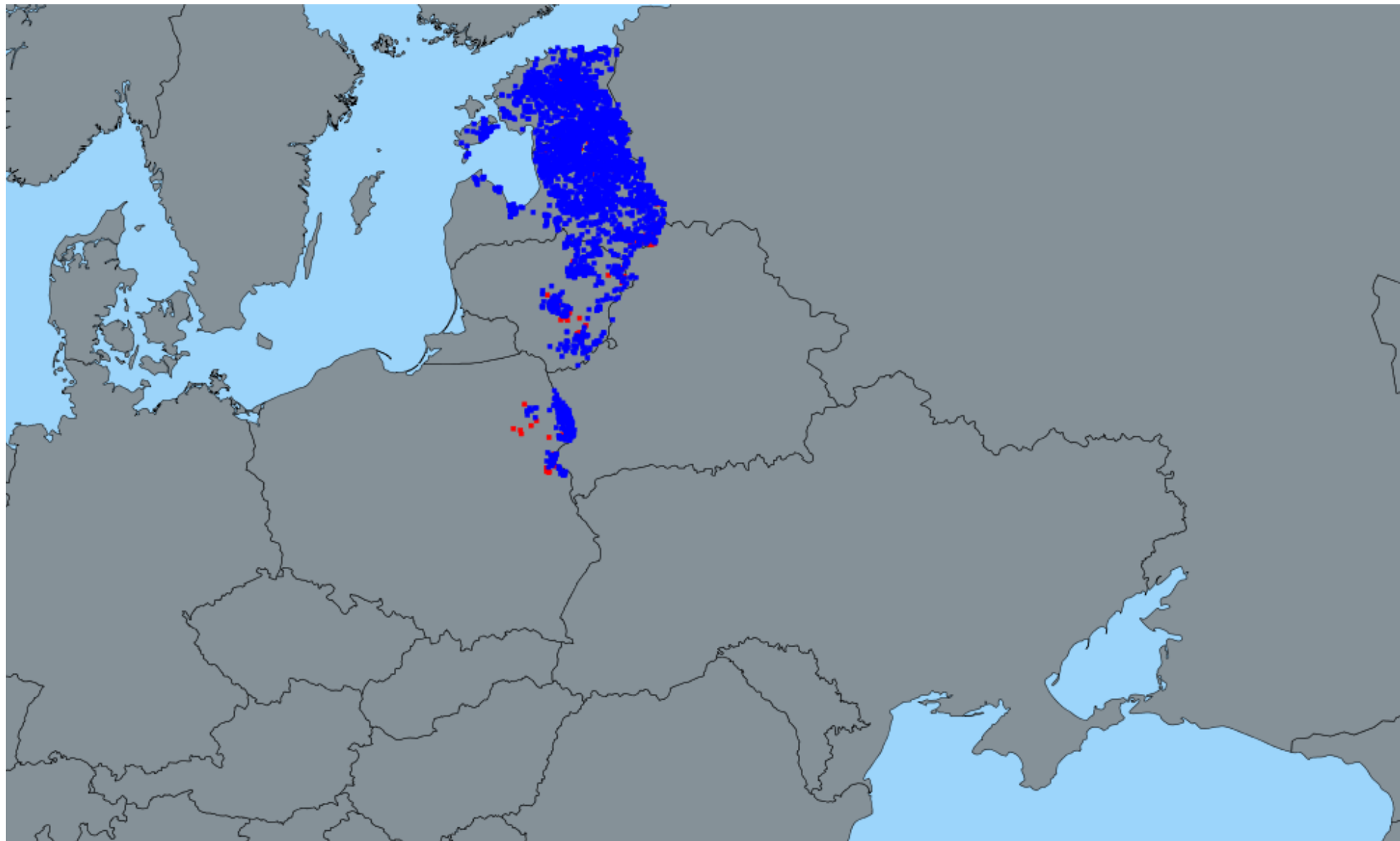
2014.01.01.-
2014.12.31.

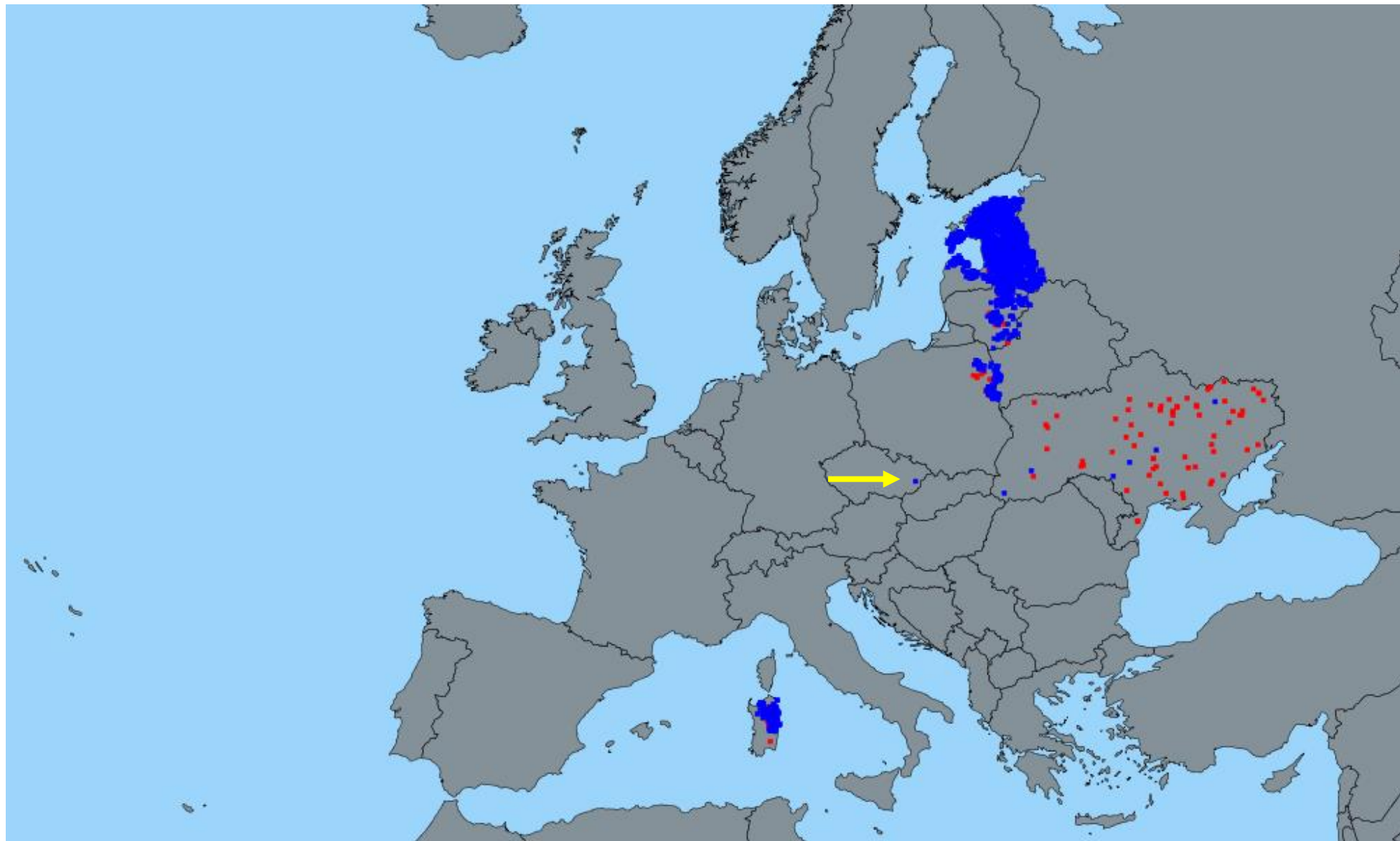
2014.01.01.-
2015.12.31.

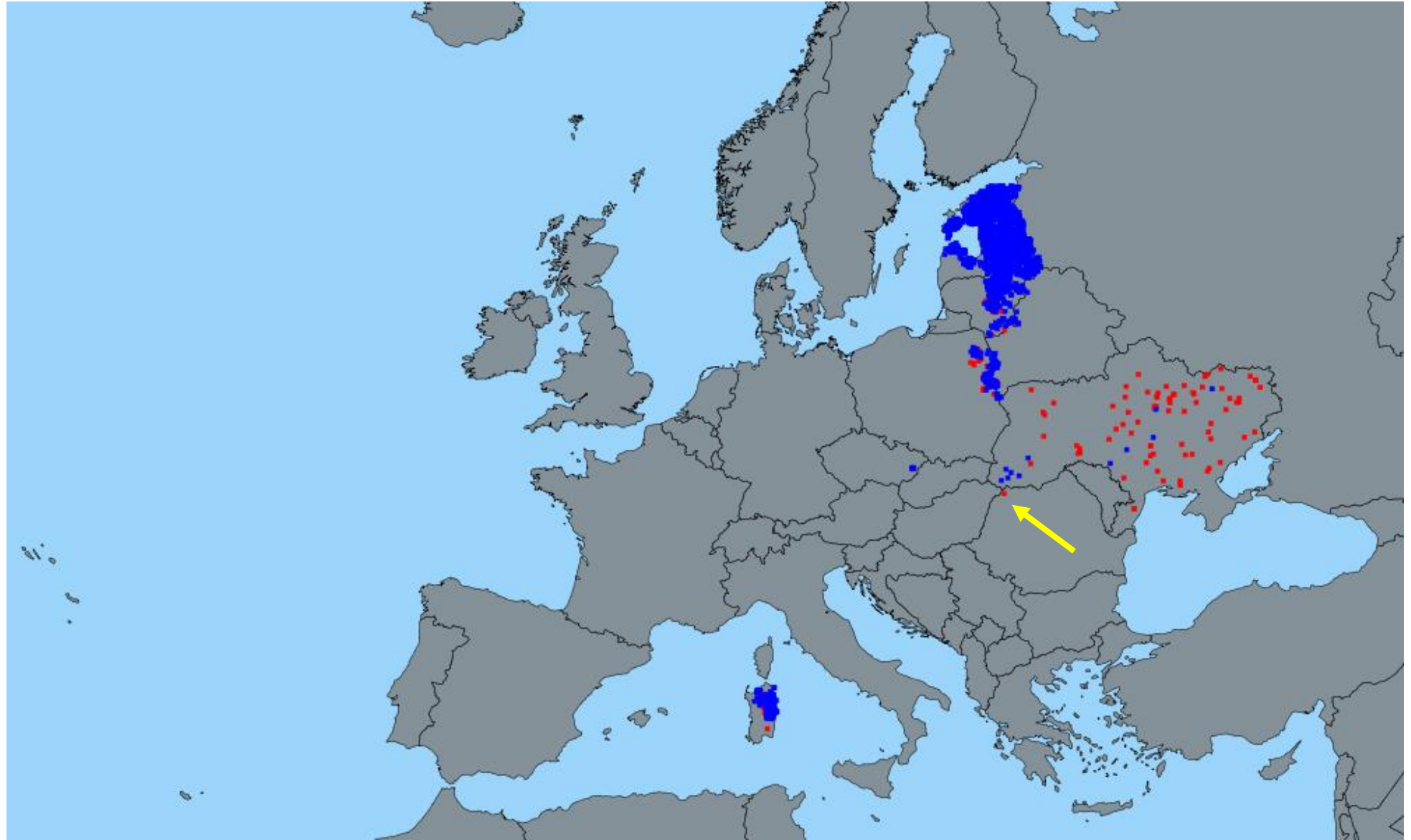
2014.01.01.-
2016.12.31.

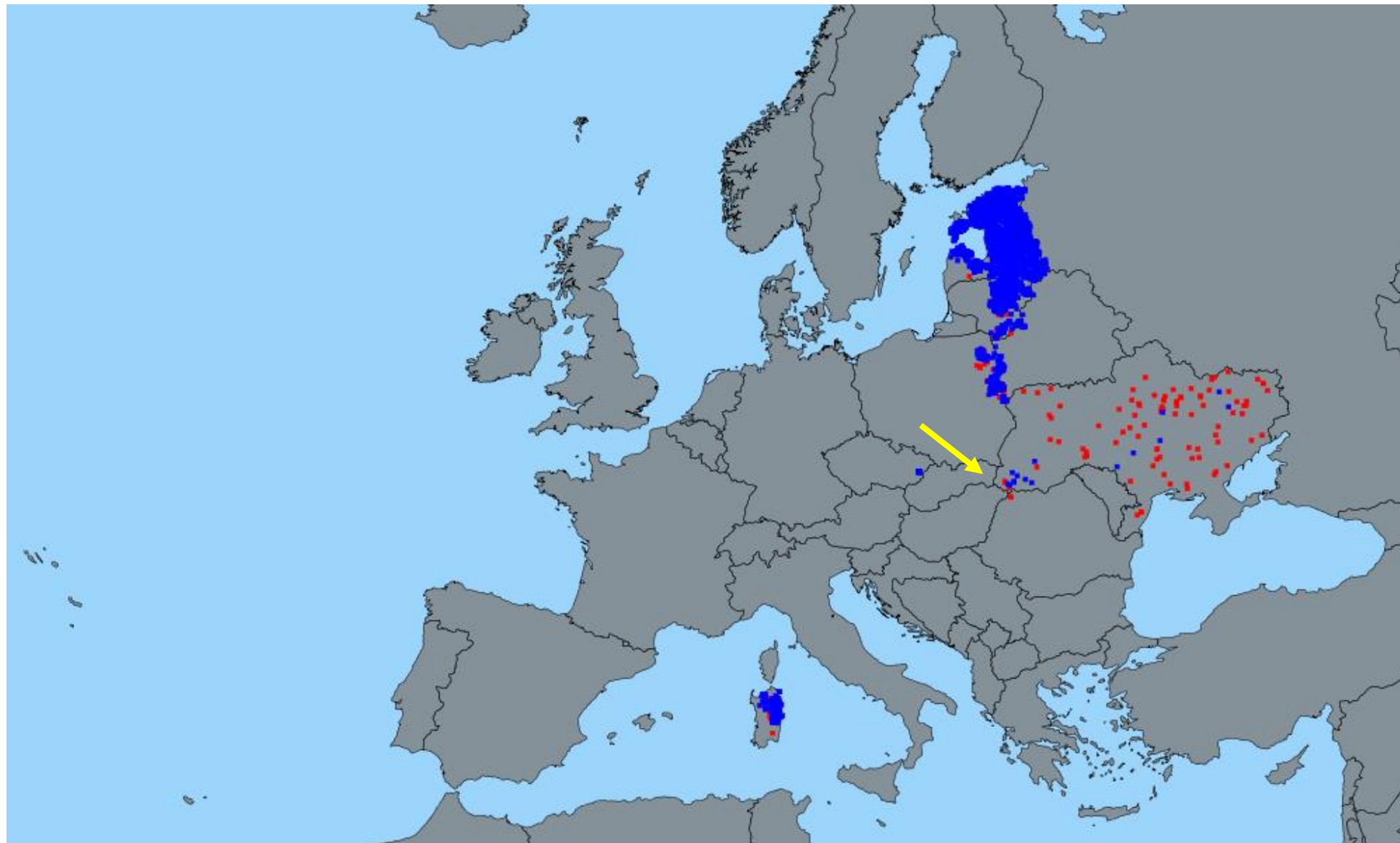
2017.06.26.
Zlin
(Csehország)

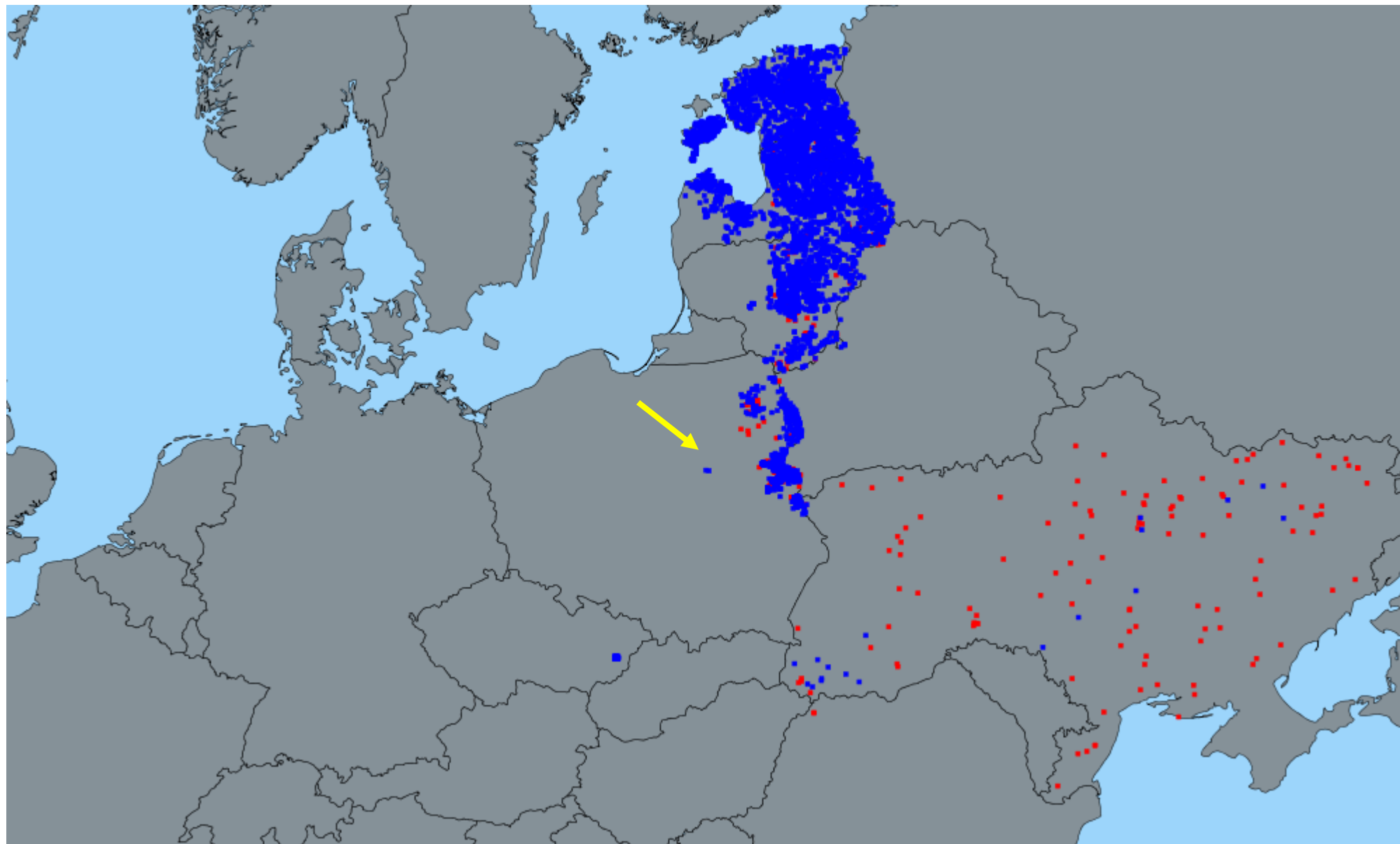
2017.07.31.
Szatmárnémeti
(Románia)

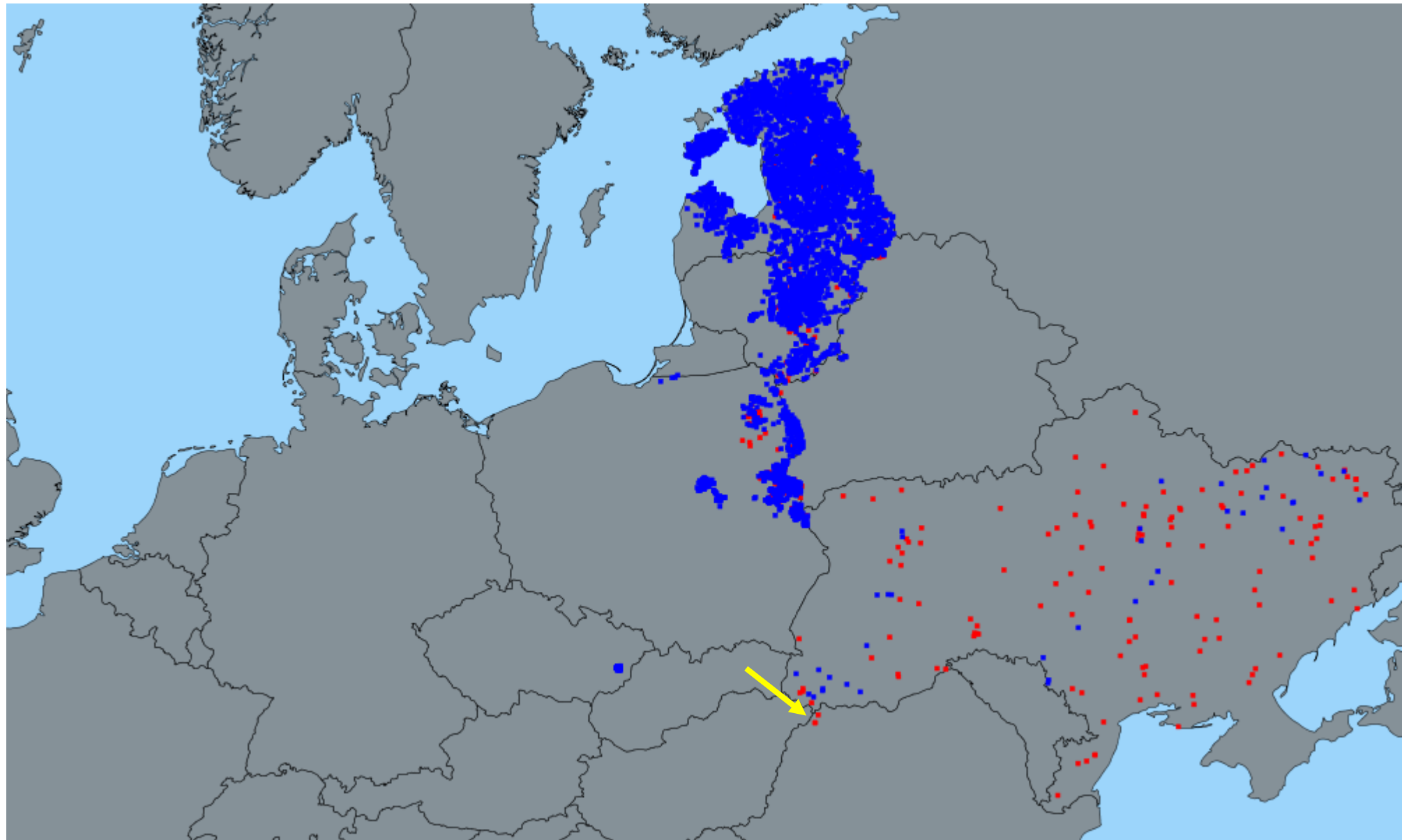
2017.09.01.
Tiszaújlak
(Ukrajna)

2014.01.01.
2017.11.17.

2018.01.11.
Románia 2.

Románia 3. kitörés 2018.03.14.

afrikai sertéspestisszel kap: x

airterkep.nebih.gov.hu/aiijo/asp/asp.htm

nébih

afrikai sertéspestisszel kapcsolatos intézkedések

Szélesség: 46.4734 Hosszúság: 20.1634 Pozíció

Alaptérkép

Rétegek

Map data © OpenStreetMap contributors, CC-BY-SA

© 2017 - Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal

18:13
2018.03.19.

- **2018. március 08.: új Országos Főállatorvosi határozat.**
- Eddigi intézkedések összefoglalása, kiegészítése.
- Az ASP Nemzeti Szakértői Csoport Kockázatbecslési munkacsoport javaslatának figyelembevétele.
- Kockázati területek változása:
 - Magaskockázatú területek
 - Közepes kockázatú területek
 - Alacsony kockázatú területek

Új kockázati területek

**1/2008.
OFÁ határozat
(vaddisznó)**

Intézkedés megnevezése	Magas kockázatú terület	Közepes kockázatú terület	Alacsony kockázatú terület
Elhullott vaddisznó bejelentése, ebből mintavétel	x	x	x
A vadászati hatóságnak elhullotként bejelentett vaddisznók számának összevetése a mintázásra került vaddisznók számával.	x	x	x
ASP gyanús vaddisznó kilövése és bejelentése	x	x	x
Mintavétel során ASP gyanús kórbonctani tünetek jelentése	x	x	x
Vaddisznó diagnosztikai célú kilövése; állománycsökkentés	x	x	
Elhullott vaddisznó ártalmatlanítása	x (helyben)	x (ATEV)	
Ártalmatlanításra szolgáló gödör létesítése	x	x	
Elhullott vaddisznó keresése	x	x	
Engedélyezett társas vadászat	x		
Mintavétel vadászat során kilőtt vaddisznókból	x (szállítási korlátozás)	x (szabadon szállítható)	
Kilőtt vaddisznók zsigereinek összegyűjtése és ártalmatlanítása	x		
Vaddisznó állományok befogásának felmérése	x	x	
Vaddisznó takarmányozásának tiltása, vadászati célú etetésének engedélyezése	x		
Vadaskertek és vadfarmok kettős kerítéssel történő körbekerítése	x	x	
Élő vaddisznó szállítására vonatkozó korlátozások	x	x	x
Élelmiszerhulladék etetésének tilalma	x	x	x

* Vadgazdálkodási
Tájégségi
Főosztály kivonata

**1/2008.
OFÁ határozat
(vaddisznó)**

Intézkedés megnevezése	Állam által fizetett összeg (nettó)	Magas Kockázatú terület	Közepes kockázatú terület	Alacsony kockázatú terület
Mintavétel elhullott vaddisznónként	10.000 Ft	x	x	x
Elhullott vaddisznó ártalmatlanítása	23.250 Ft (vaddisznónként)	x	x	
Elhullott vaddisznók és zsigerek ártalmatlanítására szolgáló gödör létesítése	létesítésre vonatkozó számla erejéig	x	x	
Elhullott vaddisznó szervezett keresése	1.000 Ft/óra	x		
Keresés során megtalált és jelentett vaddisznó	15.500 Ft (vaddisznónként)	x	x	
Elkobzott test	kilőtt egyed zsigerek nélküli becsült tömegének és a 2016/2017. vadászati évi országos kg-onkénti átvételi ár átlagának szorzata	x		
Diagnosztikai célból kilőtt koca	5.000 Ft	x	x	
Diagnosztikai célból kilőtt 1 év alatti egyedek	3.000 Ft	x	x	
Diagnosztikai célból kilőtt egyed esetén minden szabályos mintavétel	3.100 Ft	x	x	
Vadászatra jogosult, melynek területén diagnosztikai célból kilőtték a vaddisznót	a vad vadászati hatóság által meghatározott trófea nélküli értéke	x	x	

* Vadgazdálkodási
Tájégségi
Főosztály kivonata

**1/2008.
OFÁ határozat
(házi sertés)**

Intézkedés megnevezése	Magas kockázatú terület	Közepes kockázatú terület	Alacsony kockázatú terület
A sertések megbetegedésének és elhullásának jelentése a szolgáltató állatorvos vagy a járási hivatal felé 24 órán belül	x	x	x
Szolgáltató állatorvos ASP vagy KSP gyanújának jelentése haladéktalanul a járási hivatal felé	x	x	x
Gyanú bejelentését követően járási főállatorvos vagy hatósági állatorvos azonnali vizsgálata a helyszínen (megerősítés, kizárás).	x	x	x
Gyanú megerősítésének jelentése a megyei főállatorvos felé azonnal, országos főállatorvosnak 24 órán belül	x	x	x
Szolgáltató állatorvos általi mintavétel hirtelen elhullás, három napos, antibiotikumra nem reagáló 40 C° feletti láz, vagy kezelés ellenére történő elhullás esetén	x	x	x
Jelentési kötelezettség, ha a nagylétszámú sertésállományban az elhullás az elmúlt 10 nap átlagához képest bármely korcsoportban megemelkedett.	x	x	x
Nagylétszámú sertésatelepről érkezett bejelentés azonnali hatósági helyszíni végzett (klinikai, kórbonctani vizsgálat).	x	x	x
Járási hivatalok által minden év március 31-ig sertésállományok besorolása: nagylétszámú, kislétszámú árutertermelő, kislétszámú nem árutertermelő	x	x	x
Járási hivatalok által végzett felmérés a kültéren tartott állományokról, ezekről külön nyilvántartás vezetése	x	x	x

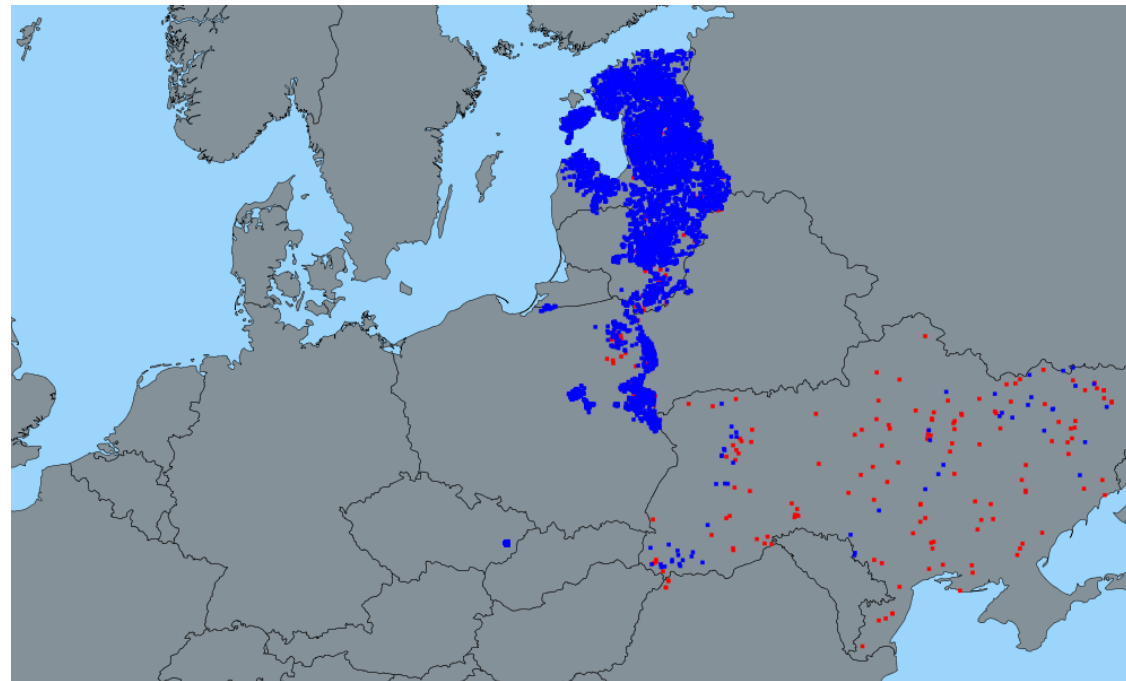
**1/2008.
OFÁ határozat
(házi sertés)**

Intézkedés megnevezése	Magas kockázatú terület	Közepes kockázatú terület	Alacsony kockázatú terület
Kültéri állományok tartási helyének kettős kerítéssel (vagy más módon) való védelme, 90 napon belül! Utána felszámolás!	x	x	
Kültéren tartott állományok tartóinak írásos figyelmeztetése, ÁSZ szerinti állattenyésztési, állattartási technológiák betartására, általános járványvédelem, vadállomány távol tartása			x
Járási hivatal által minden sertéstelepen végzett ellenőrzés: ÁSZ szerinti általános járványvédelem, biológiai-biztonsági előírások, élelmiszerhulladék etetésének tilalma!	x	x	x
Megyei Kormányhivatal által szálláshely szolgáltatók élelmiszer-hulladék kezelési kockázatának felmérése, ASP-vel fertőzött országból vendégeket fogadóknál 2018. szeptember 30-ig!	x	x	x
Megyei Kormányhivatal által kislétszámú állományokból bejelentett két hónaposnál idősebb elhullott sertésekből mintavétel és küldés (2.100 Ft/mintavétel)	minden elhullás	járásonként havonta legalább 2 db	
Megyei Kormányhivatal által nagylétszámú állományokból telepenként vizsgálatra küldött két hónaposnál idősebb sertéshulla	hetente legalább 2 db	havonta legalább 1 db	
Megyei Kormányhivatal szervezésében minden sertéstelepet 2018. április 30-ig állatorvos keressen fel: korcsoportonkénti összeírás, járványügyi felülvizsgálat, tájékoztatás	x		
Megyei Kormányhivatal szervezésében 2019-től az év első felében minden sertéstelepet állatorvos keressen fel: elhullások nyomon követése, jelentésének ellenőrzése	x		
Megyei Kormányhivatal által az elhullott házisertések ártalmatlanításának biztosítása kislétszámú telepek esetében	x		
Megyei Kormányhivatal szervezésében minden vaddisznó tartó, vadfarm, vadaskert ellenőrzése: kettős kerítés, élelmiszerhulladék etetési tilalom betartása	30 napon belül	30 napon belül	60 napon belül, csak élelmiszerhulladék

A jövő?

Kérdések:

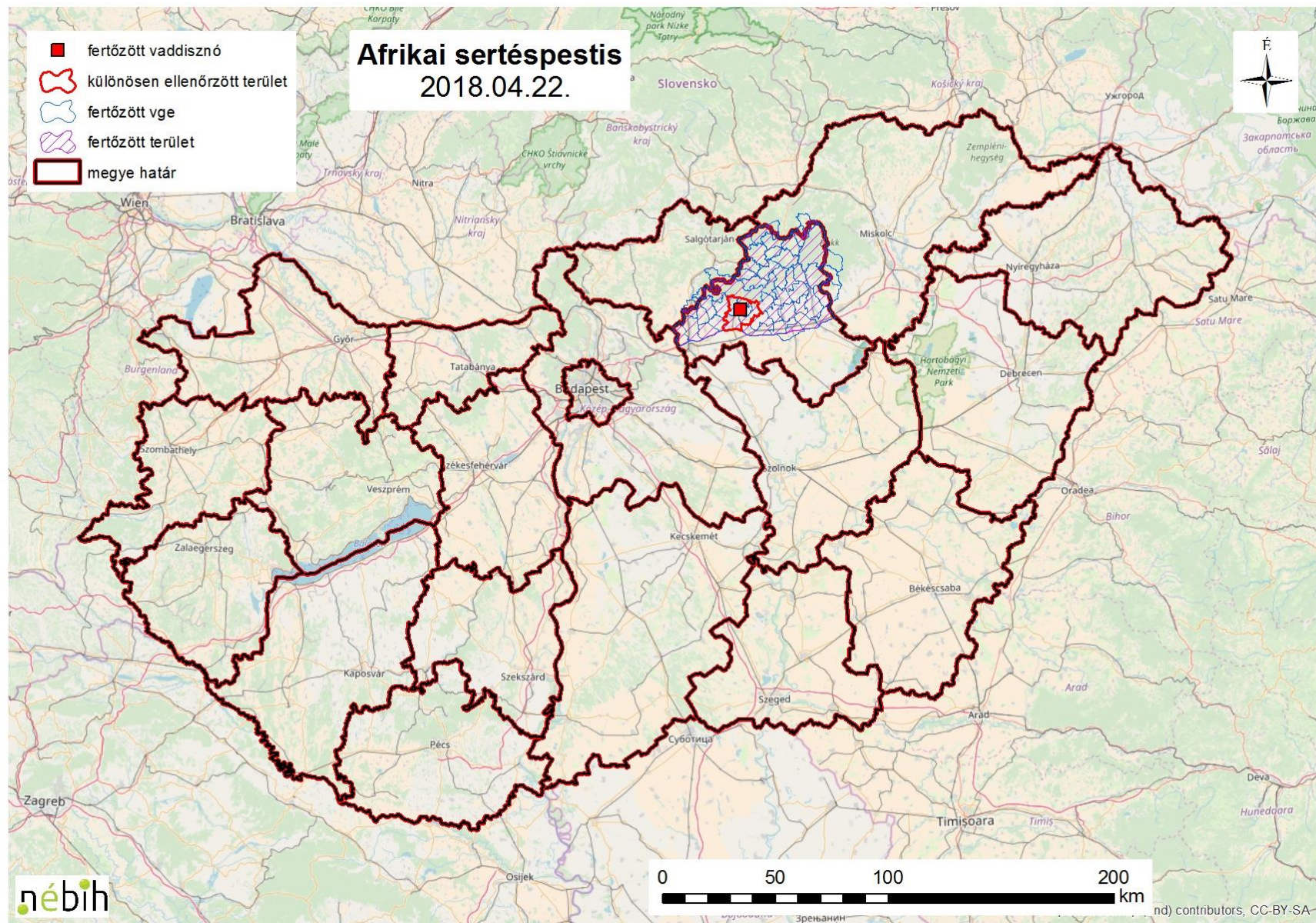
- Hol és mikor találjuk meg az első fertőzött állatot?
- Házisertés vagy vaddisznó lesz?

***Első
ASP eset
Magyarországon***

- Április 19-én egy elhullott vaddisznót találnak Gyöngyös (Heves megye) külterületén.
- Április 21-én a NÉBIH laboratóriuma (Nemzeti Referencea Laboratórium) ASP vírus fertőzöttséget mutatott ki (PCR test).
- A szekvenálás eredménye alapján a vírus megegyezik a Grúziába bekerült vírussal (május 02-án lezárult vizsgálat).

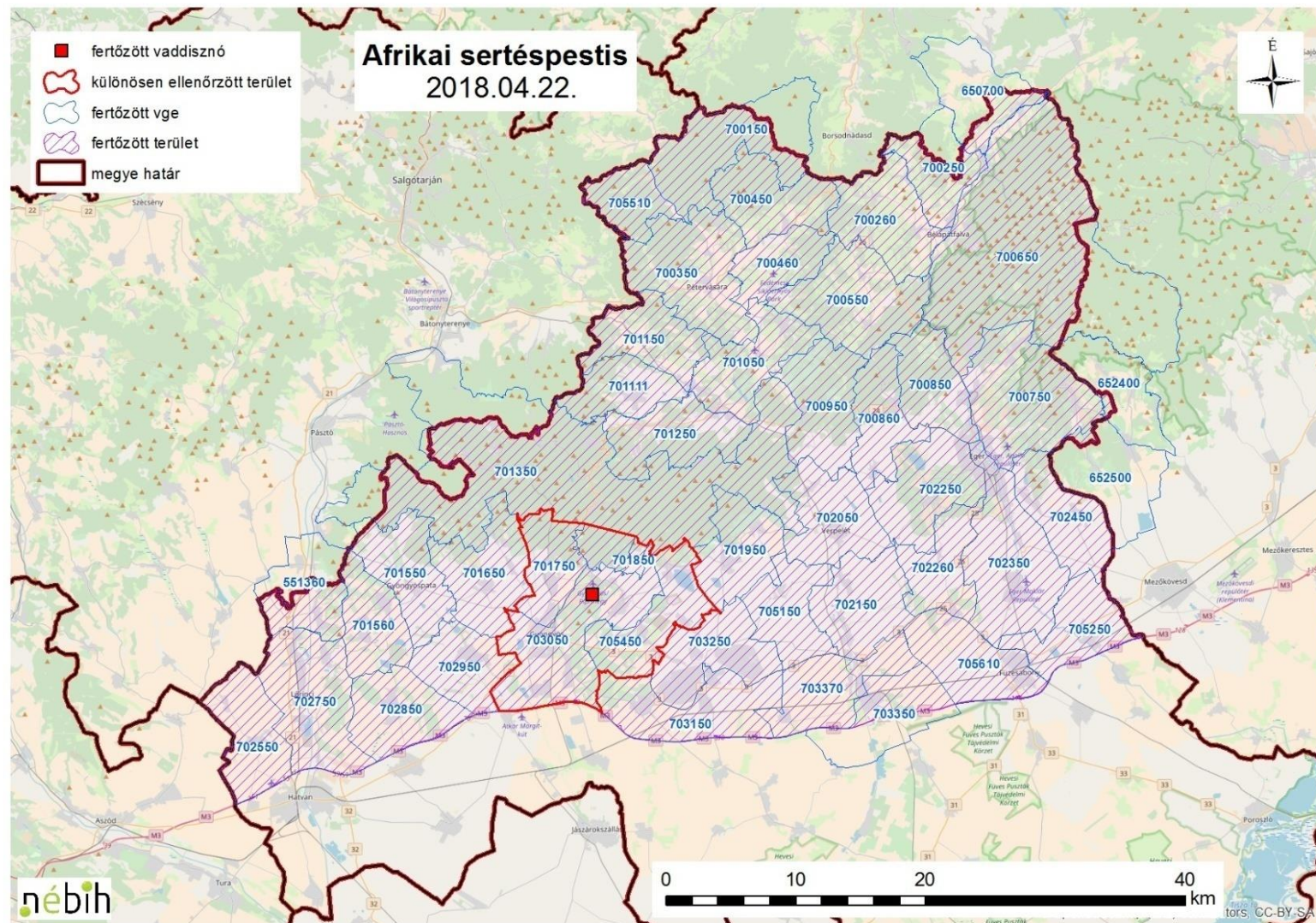
Első ASP eset Magyarországon

- Folyik a járványügyi nyomozás.
- Valószínűleg külfödről származó fertőzött sertésből készült húskészítmény okozhatta a fertőzést.
- A környéken sok külföldi vendégmunkás dolgozik, akik élelemmel együtt jönnek. Ráadásul 2-3 hetente ingáznak

- Ideiglenes fertőzött terület kijelölése:
Heves megye M3 autópályától északra eső területe.
- Különösen ellenőrzött terület ezen belül.
- Országos Járványvédelmi Központ felállítása.
- Afrikai Sertéspestis Szakértői Csoport azonnali összehívása.

Azonnali intézkedések

**Intézkedések
a fertőzött
területen**

- Valamennyi házi sertés állomány összeírása (folyamatban van);
- Élő sertések ki-, beszállítása csak a hatósági állatorvos előzetes engedélye után szabad (a járványügyi helyzetet figyelembe véve);
- Gazdaságok járványvédelmének fokozása;
- Élő sertés, (sperma, embrió) szállítási tilalma az Eu-ba és a harmadik országokba.
- Minden házi vágást be kell jelenteni a járási hivatalnak.
- Házi sertés szállítása csak hatósági állatorvos közreműködése mellett lehetséges. Magyarország mentes területeire csak klinikai és virológiai vizsgálatot kedvező eredménye után engedélyezhető.

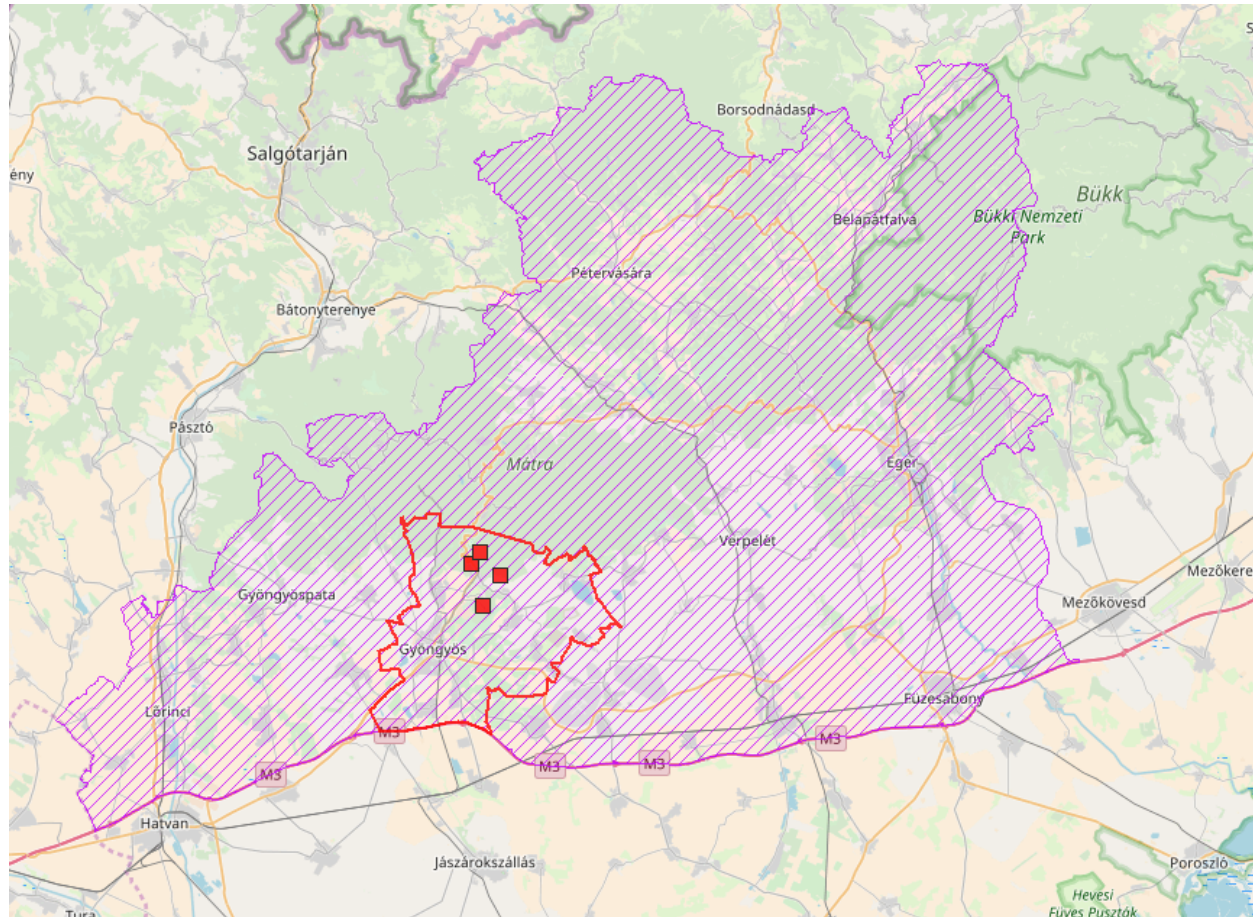
- Társasvadászatok betiltása. Vaddisznó egyéni vadászatának a felfüggesztése!
- Vadászok járványvédelmi képzése. Sikeres vizsga után lehet vadászni a fertőzött területen.

- 1/2018 OFÁ határozatba a magaskockázatú területekre előírt valamennyi intézkedés betartása.

***Intézkedések
a különösen
ellenőrzött
területen***

- Két soros villanypásztor kiépítése a terület határán (majd rendes vadkerítés);
- Átmenetileg valamennyi vadászható állatfajra vonatkozó társas és egyéni vadászat megtiltása;
- Vaddisznó etetés teljes tilalma (felülvizsgálat alatt);
- Turisták figyelmeztetése, hogy ASP-vel fertőzött területen járnak.

2018. április 21.-
2018. május 07.

- 7 eset,
- 5 helyen
- Gyöngyös, Mátrafüred, Pálosvörösmart, Gyöngyössolymos
- Elhullott vaddisznók (volt benne 12 órán belül megtalált (malacai még éltek), s volt olyan ami 2-3 hete pusztult el.)

- Folyamatosan bővül a harmadik országokból érkező tiltás. (NÉBIH honlapján a legfrissebb információk)
- Pl. Dél-Afrika, Japán, Dél-Korea, Kína, Ukrajna!, Fehéroroszország, Szerbia, Tajvan, stb.)
- Vannak pozitív visszajelzések is:
Macedónia, Hongkong regionalizált (mentes területről származó sertés szállítható),
Grúzia nem vezetett be korlátozásokat.
- OIE közgyűlésen bilaterális megbeszélések a fontosabb kereskedelmi partnerekkel a további regionalizációk érdekében.

Jövő

- Házi sertés állományokban való megjelenés megakadályozása.
- Rövid időn belül minél több elhullott vaddisznó vizsgálata a fertőzött területről. (Pontoskép a járványról)
- Ezt követően hatékony vaddisznó állománygyérítés a fertőzött területen, kivéve a belső zónát!

Köszönöm a megtisztelő figyelmüket!

